

РОЙКО А. І.

аспірант

(Львівський державний університет
внутрішніх справ)

ORCID ID: 0009-0006-2273-2212

Стаття поширюється на умовах ліцензії CC BY 4.0

УДК 323.281:343:343.195.4:35.08:94(477)(091)
DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2025.4.2.42>**МІЖ ФОРМАЛЬНИМ ВИЗНАННЯМ І ФАКТИЧНОЮ РЕАЛІЗАЦІЄЮ:
ПРОБЛЕМА ПРОЦЕДУРНОЇ НЕЗАВЕРШЕНОСТІ РЕАБІЛІТАЦІЇ
ПРОВЕДЕНОЇ У ПЕРІОД 1991–2018 РОКІВ**

У статті здійснено комплексний науково-правовий аналіз проблеми процедурної незавершеності реабілітації жертв політичних репресій в Україні у 1990-х роках, зосереджений на системній практиці невидачі та ненаправлення довідок про реабілітацію. На підставі аналізу законодавства про реабілітацію, кримінально-процесуальних норм перехідного періоду, архівних матеріалів реабілітаційних справ і статистичних даних за 1992–2000 роки обґрунтовано, що формальне прийняття рішень про реабілітацію без належного документального підтвердження їх результатів унеможливлювало фактичну реалізацію правового статусу реабілітованої особи. Доведено, що довідка про реабілітацію була ключовим юридичним документом і становила необхідний завершальний етап реабілітаційної процедури, без якого права на компенсацію шкоди, соціальні пільги та повернення майна залишалися недосяжними.

Особливу увагу приділено ролі органів прокуратури та органів державної безпеки у процедурі реабілітації. Показано, що попри відсутність прямої законодавчої норми про обов'язок розшуку реабілітованих осіб, держава володіла достатніми правовими й організаційними можливостями для встановлення адресатів довідок, зокрема через залучення Служби безпеки України та її інформаційно-облікові ресурси. Статистичні дані засвідчують істотну диспропорцію між кількістю прийнятих рішень про реабілітацію та кількістю виданих довідок, унаслідок чого в окремі роки понад 80 % реабілітованих осіб не були поінформовані про свій статус. У світлі практики Європейського суду з прав людини така практика розглядається як системне невиконання державою позитивних зобов'язань, що надає підстави для оцінки її крізь призму порушення майнових і процесуальних прав та актуалізує питання міжнародного судового захисту.

Ключові слова: реабілітація жертв політичних репресій, довідка про реабілітацію, процедурна незавершеність, Закон № 962-XII, учасники ОУН-УПА, органи прокуратури, прокуратура України, військова прокуратура, компенсація шкоди, Європейський суд з прав людини.

Roiko A. I. Between formal recognition and actual implementation: the problem of procedural incompleteness of rehabilitation carried out in the period 199–2018

The article provides a comprehensive legal and scholarly analysis of the problem of procedural incompleteness in the rehabilitation of victims of political repression in Ukraine during the 1990s, focusing on the systemic practice of non-issuance and non-delivery of rehabilitation certificates. Based on an examination of rehabilitation

legislation, criminal procedural norms of the transitional period, archival materials of rehabilitation cases, and statistical data from 1992 to 2000, it is substantiated that the formal adoption of rehabilitation decisions without proper documentary confirmation of their results prevented the effective realization of the legal status of rehabilitated persons. It is demonstrated that the rehabilitation certificate constituted a key legal document and an indispensable final stage of the rehabilitation procedure, without which the rights to compensation for damage, social benefits, and restitution of property remained unattainable.

Particular attention is paid to the role of prosecutorial authorities and state security bodies in the rehabilitation process. It is shown that, despite the absence of an explicit statutory obligation to locate rehabilitated persons, the state possessed sufficient legal and organizational capacities to identify the recipients of rehabilitation certificates, notably through the involvement of the Security Service of Ukraine and its information and registry resources. Statistical data reveal a substantial discrepancy between the number of rehabilitation decisions adopted and the number of certificates actually issued, resulting in certain years in more than 80% of rehabilitated persons not being informed of their rehabilitation status. In light of the case law of the European Court of Human Rights, such practice is regarded as a systemic failure by the state to fulfil its positive obligations, giving rise to potential violations of property and procedural rights and underscoring the relevance of international judicial protection.

Key words: *rehabilitation of victims of political repression, rehabilitation certificate, procedural incompleteness, Law No. 962-XII, members of the OUN-UPA, prosecutorial authorities, Prosecutor's Office of Ukraine, military prosecutor's office, compensation for damage, European Court of Human Rights.*

Постановка проблеми. Попри прийняття у 1991 році Закону України «Про реабілітацію жертв політичних репресій в Україні», який мав на меті відновлення порушених прав осіб, незаконно репресованих з політичних мотивів, практична реалізація закріпленого в ньому механізму реабілітації виявилася неповною та суперечливою. Особливої гостроти набула проблема невидачі та ненаправлення довідок про реабілітацію – ключового юридичного документа, без якого реабілітований статус не породжував реальних правових наслідків у вигляді компенсації шкоди, повернення майна, надання соціальних пільг та інших гарантій, передбачених законом.

Статистичні дані за 1992–2000 роки засвідчують системну диспропорцію між кількістю прийнятих рішень про реабілітацію та кількістю фактично виданих довідок, унаслідок чого значна частина реабілітованих осіб або їхніх спадкоємців так і не були поінформовані про набуття відповідного правового статусу. За відсутності належного повідомлення реабілітація на практиці набувала декларативного характеру, що суперечило цілям і ціннісним орієнтирам, задекларованим у преамбулі Закону.

Водночас законодавство перехідного періоду не містило прямої норми щодо обов'язку розшуку реабілітованих осіб і направлення їм довідок про реабілітацію, що зумовило неоднорідну правозастосовну практику та фактичне перекладання тягаря реалізації реабілітаційних прав на самих потерпілих. За таких умов постає питання про межі позитивних обов'язків держави у сфері реабілітації та відповідність фактичної діяльності уповноважених органів вимогам національного законодавства.

Окремої актуальності набуває і питання судового захисту порушених прав, оскільки системна бездіяльність державних органів щодо належного завершення процедури реабілітації може бути предметом оскарження як у національних судах, так і на міжнародному рівні. У світлі практики Європейського суду з прав людини невидача довідки про реабілітацію може розцінюватися як порушення права на ефективний засіб юридичного захисту, права на доступ до суду та права на повагу до майнових інтересів, що створює підстави для вимог про відшкодування не лише матеріальної, а й моральної шкоди.

З огляду на це, ігнорування проблеми процедурної незавершеності реабілітації не лише поглиблює порушення прав жертв політичних репресій та їхніх спадкоємців, але й потенційно призводить до додаткового фінансового навантаження на державний бюджет у вигляді виплат компенсацій за рішеннями національних судів та Європейського суду з прав людини. У зв'язку з цим проблема невидачі довідок про реабілітацію потребує комплексного науково-правового аналізу та вироблення ефективних механізмів її усунення.

Огляд публікацій за темою наукової розвідки. Вітчизняна історико-правова наука активно розробляє тему реабілітації жертв політичних репресій в Україні, здійснено видання (за областями) «Книги пам'яті», як реєстр жертв із зазначенням фактів реабілітації. Водночас процес завершення реабілітації, зокрема практика видачі та направлення довідок про реабілітацію як необхідної умови реалізації відновлених прав, у вітчизняній науковій літературі спеціально не досліджувався, що зумовлює актуальність обраної теми..

Формулювання завдань наукової статті. На основі архівних матеріалів військової прокуратури Західного регіону України проаналізувати причини і правові наслідки процедурної незавершеності реабілітації жертв політичних репресій в Україні у 1990-х роках, що проявилася у системній практиці невидачі та ненаправлення довідок про реабілітацію, а також оцінка відповідності такої практики вимогам національного законодавства і стандартам Європейського суду з прав людини з огляду на порушення майнових і процесуальних прав реабілітованих осіб та їхніх правонаступників.

Виклад основного матеріалу. Прийняття у 1991 році Закону України «Про реабілітацію жертв політичних репресій» створило правові підстави для відновлення прав осіб, незаконно репресованих тоталітарним режимом з політичних мотивів, у тому числі осіб, притягнутих до кримінальної відповідальності або підданих позасудовим репресіям за участь у визвольному русі та підпільній діяльності, спрямованій на боротьбу за державну незалежність України, зокрема членів ОУН-УПА. Нормативне визначення реабілітації охоплювало значне коло осіб, переслідуваних не за загальнокримінальні діяння, а за політичну позицію або ідеологічну належність, попри встановлені статтею 2 Закону винятки з кола реабілітованих [1].

Реалізація Закону відбувалася в умовах значного обсягу роботи, оскільки законодавством на органи прокуратури та органи державної безпеки було покладено обов'язок здійснити перегляд усіх кримінальних справ, що підпадали під дію Закону України «Про реабілітацію жертв політичних репресій в Україні», незалежно від наявності чи відсутності звернення з боку заінтересованих осіб [1]. Водночас Закон передбачав і можливість ініціювання реабілітації за зверненнями громадян, значна частина яких стосувалася учасників ОУН-УПА. Поєднання загального обов'язку суцільного перегляду репресивних справ із масовими індивідуальними зверненнями об'єктивно перетворило процес реабілітації на складний і тривалий адміністративно-правовий механізм, до якого уповноважені органи виявилися інституційно не підготовленими.

Таким чином, законодавча модель реабілітації передбачала декілька процесуальних шляхів набуття реабілітаційного статусу: шляхом ухвалення відповідного висновку органами прокуратури; шляхом судового рішення у разі розгляду відмовного висновку прокуратури; шляхом скасування такого рішення судом вищої інстанції за результатами апеляційного чи касаційного перегляду; а також шляхом перегляду відмовного рішення за протестом у порядку нагляду або за нововиявленими обставинами, за наслідками чого особа могла бути визнана такою, що підлягає реабілітації [1]. Запровадження таких багаторівневих механізмів перегляду забезпечувало реалізацію фундаментальних принципів правосуддя, зокрема змагальності, відкритості та доступності оскарження, процесуальної рівності сторін і права на ефективний засіб юридичного захисту, що в сукупності свідчить про спрямованість законодавця на створення максимально відкритої та коригованої процедури відновлення порушених прав жертв політичних репресій.

Разом із тим, сам по собі висновок органу прокуратури або рішення суду про визнання особи необґрунтовано засудженою чи підданою покаранню за рішенням позасудового

органу не породжував автоматичних правових наслідків у частині отримання компенсації, соціальних пільг та повернення майна. Такі наслідки не виникали без вчинення подальших дій, передбачених спеціальним законодавством, та оформлення відповідного документального підтвердження статусу реабілітованої особи.

Відповідно до статті 5 Закону України «Про реабілітацію жертв політичних репресій в Україні» ключовою умовою реалізації прав на компенсацію шкоди, надання пільг і повернення майна була наявність довідки про реабілітацію, з якою особа повинна була звернутися до компетентних органів [1]. Саме ця довідка визначала правовий зв'язок між фактом реабілітації та можливістю скористатися передбаченими законом гарантіями.

Юридичне значення довідки про реабілітацію випливало з того, що згідно зі статтею 5 Закону поновлення прав, надання компенсацій і пільг були можливі виключно у зв'язку з фактом реабілітації, який мав бути підтверджений належним документом [1]. За відсутності такого документального підтвердження рішення про реабілітацію залишалося декларативним і не набувало практичного змісту. Таким чином, видача довідки про реабілітацію не могла розглядатися як факультативна чи допоміжна дія уповноваженого органу, а становила необхідний завершальний етап процедури реабілітації, без якого правовий механізм відновлення прав не спрацьовував.

У цьому контексті норма про видачу довідки про реабілітацію набуває характеру процесуального обов'язку, що впливає із самої правової природи реабілітації як спеціальної відновлювальної процедури. Відповідно до статті 7 Закону обов'язок видачі довідки про реабілітацію був прямо покладений на органи прокуратури [1], які виступали єдиним суб'єктом, уповноваженим забезпечити трансформацію рішення про реабілітацію у реальні правові наслідки для реабілітованої особи.

Аналіз законодавства періоду 1990-х років свідчить про відсутність у Законі про реабілітацію прямої, текстуально сформульованої норми, яка б безпосередньо зобов'язувала органи прокуратури здійснювати розшук місця проживання реабілітованої особи або її родичів та направляти довідку про реабілітацію за встановленою адресою [1, 2]. Водночас відсутність такої прямої вказівки не може тлумачитися як відсутність відповідного обов'язку в юридичному розумінні, оскільки він випливає зі змісту та цільового призначення реабілітації як відновлювальної правової процедури.

По-перше, відповідно до статті 7 Закону, перегляд справ про реабілітацію здійснювався передусім з ініціативи держави в особі органів прокуратури та органів державної безпеки [1]. Така модель законодавчого регулювання закріплювала активний, а не пасивний характер діяльності цих органів і не могла обмежуватися виключно ухваленням внутрішнього рішення без доведення його результатів до відома особи, щодо якої воно було прийняте. Реабілітація, ініційована державним органом, логічно передбачає і державний обов'язок створити умови для реалізації її правових наслідків.

По-друге, у світлі положень Кримінально-процесуального кодексу УРСР 1960 року (зокрема статей 349, 350, 356, 358, 381) у правозастосовній практиці сформувався загальний процесуальний стандарт, відповідно до якого всі рішення, що змінюють правовий статус особи, мають бути доведені до її відома або до відома осіб, інтересів яких вони стосуються [2]. Перегляд вироку чи іншого репресивного рішення в порядку реабілітації без повідомлення особи або її правонаступників суперечить цій процесуальній логіці та позбавляє таке рішення практичного змісту.

По-третє, з урахуванням того, що правові наслідки реабілітації мають не лише особистий, а й майновий характер (компенсація шкоди, повернення майна, надання пільг), обов'язок доведення рішення про реабілітацію не припиняється у разі смерті реабілітованої особи. У такому випадку адресатами відповідної довідки стають заінтересовані особи, насамперед спадкоємці. Відсутність дій з боку уповноважених органів щодо встановлення таких осіб або хоча б направлення довідки за останнім відомим місцем проживання фактично нівелює саму мету реабілітації.

Окремо слід урахувати, що органи Служби безпеки України володіли широкими оперативно-розшуковими, інформаційно-обліковими та міжвідомчими можливостями щодо встановлення місця перебування осіб, у тому числі доступом до архівних, адресних і паспортних даних [1, 3, 4]. За таких умов встановлення місця проживання реабілітованої особи або її правонаступників могло бути забезпечене за участю органів державної безпеки, тоді як на органи прокуратури, як єдиний орган, уповноважений законом на оформлення результатів реабілітації, покладался обов'язок видати та направити довідку про реабілітацію відповідному адресату.

Зазначені висновки підтверджуються аналізом матеріалів реабілітаційних справ, у складі яких містяться висновки про реабілітацію, оформлені на уніфікованих бланках типографського виготовлення, що надходили з різних регіонів України та мали системний характер застосування [5]. Структура таких бланків передбачала обов'язкове зазначення адресата довідки про реабілітацію, дати та посадової особи, яка здійснювала її направлення, що свідчить про нормативно й організаційно закладене розуміння необхідності встановлення місця проживання реабілітованої особи або її правонаступників. З огляду на те, що ці висновки у значній кількості випадків готувалися органами Служби безпеки України [5, 6, 7, 8, 9, 10] та скеровувалися до органів прокуратури, останні не лише мали можливість, а й процесуальні підстави вимагати від органів державної безпеки надання адресних даних, отриманих у межах їхніх оперативно-розшукових та інформаційно-облікових повноважень.

Водночас матеріали окремих реабілітаційних справ свідчать про непослідовність реалізації цього підходу: в межах одного документального пакета [5, 6, 7] направленим супровідним листом Управління Служби безпеки України по Тернопільській області, один висновок містив відомості про адресу проживання реабілітованої особи, тоді як інший – ні, попри наявність об'єктивної можливості їх встановлення. Така різниця у заповненні типових бланків підтверджує, що відсутність адресних даних була наслідком не правових обмежень, а неналежної реалізації повноважень органами СБУ та відсутності належного контролю з боку органів прокуратури.

Узагальнення спеціального законодавства свідчить про наявність у держави на час реабілітації достатніх правових, інформаційних і організаційних можливостей для встановлення місця перебування реабілітованої особи або її заінтересованих правонаступників. За таких умов органи державної безпеки могли здійснювати ідентифікацію та встановлення адреси особи, тоді як на органи прокуратури покладался обов'язок належного оформлення й направлення довідки про реабілітацію як завершального етапу відповідної процедури.

Статистичні дані за 1992–2000 роки засвідчують істотну й системну диспропорцію між кількістю прийнятих рішень про реабілітацію та кількістю фактично виданих і направлених довідок про реабілітацію. Якщо на початковому етапі (1992–1994 рр.) частка осіб, які отримали довідки, становила близько 50%, то починаючи з 1995–1996 років спостерігається різкий і стійкий спад, унаслідок чого в другій половині 1990-х років довідки отримували менш як 8 % реабілітованих осіб [12–21].

У результаті понад 80% осіб, щодо яких були прийняті рішення про реабілітацію, фактично не були поінформовані про свій реабілітаційний статус і не мали можливості реалізувати права, гарантовані Законом України «Про реабілітацію жертв політичних репресій в Україні». З огляду на те, що довідка про реабілітацію є необхідним юридичним документом [1] для отримання компенсації, пільг і відновлення майнових та соціальних прав, її невидача зумовила декларативний характер реабілітації та свідчить про системну неспроможність держави забезпечити фактичне відновлення прав реабілітованих осіб.

За таких умов питання міжнародного судового захисту прав реабілітованих жертв політичних репресій в Україні набуває особливої актуальності. Системна невидача довідок про реабілітацію, яка упродовж окремих років охоплювала понад 80% реабілітованих осіб [12–21], свідчить не про поодинокі порушення, а про тривале невиконання державою своїх позитивних зобов'язань щодо забезпечення реалізації прав, гарантованих національним законодавством. Унаслідок цього реабілітовані особи або їхні спадкоємці були фактично

позбавлені доступу до механізмів компенсації, соціального захисту та судового оскарження, що створює підстави для оцінки такої практики крізь призму міжнародних стандартів захисту прав людини та відповідальності держави.

Фактично створювалася парадоксальна правова ситуація: держава визнавала незаконність політичних репресій та реабілітувала конкретну особу, але одночасно не забезпечувала їй реального доступу до відновлених прав. Така практика мала наслідком не лише порушення принципу верховенства права, але й значну матеріальну шкоду, адже невидані довідки блокували можливість отримати компенсацію за вилучене майно, соціальні пільги, пільговий стаж, підвищену пенсію чи інші передбачені законом блага. У багатьох випадках реабілітовані або їхні родичі дізнавалися про факт реабілітації лише через десятиліття – під час роботи з архівами або з ініціативи науковців. За цей час строки звернення минали, пільги втрачалися, майно давно переходило до інших власників, а обсяг недоотриманих соціальних виплат міг становити десятки тисяч гривень.

Практика Європейського суду з прав людини дозволяє розглядати право на компенсацію, передбачене національним законодавством, як таке, що формує у реабілітованої особи законне очікування (*legitimate expectation*), яке підпадає під захист статті 1 Протоколу № 1 до Конвенції. Якщо держава створює нормативний механізм відшкодування шкоди, але фактично блокує доступ до нього шляхом адміністративної бездіяльності або неналежного документального оформлення, таке втручання може бути кваліфіковане як порушення права на мирне володіння майном. У рішеннях *Prodan v. Moldova*, *Kirilova and Others v. Bulgaria*, *Lazarov v. Bulgaria* та *Raykova v. Bulgaria* Суд послідовно наголошував [22-25], що відсутність реального механізму реалізації майнових прав або тривале затягування їх надання покладає на особу надмірний і непропорційний тягар. За аналогією, невідача довідки про реабілітацію, яка є необхідною умовою отримання компенсації чи пільг, може розцінюватися як втручання у майнові права реабілітованих осіб.

Крім того, невідача довідки має і процесуальний вимір, оскільки ЄСПЛ розглядає виконання рішень державних органів як складову права на справедливий суд у розумінні статті 6 Конвенції [26]. За відсутності довідки про реабілітацію особа позбавляється можливості звернутися за компенсацією, оскаржити бездіяльність органів чи ініціювати судовий захист, що фактично блокує доступ до суду. Така ситуація узгоджується з підходом Суду, відповідно до якого формальне існування права без реальної можливості його реалізації не відповідає вимогам Конвенції.

Окремо слід звернути увагу на потенційний дискримінаційний аспект цієї проблеми. Невідача довідки призводить до того, що особи, які перебувають у однаковому правовому становищі як реабілітовані, отримують різний фактичний обсяг прав залежно від дій або бездіяльності державних органів. У цьому контексті позиція ЄСПЛ, викладена, зокрема, у справі *Pichkur v. Ukraine* [27], дозволяє розглядати таку практику як непряму дискримінацію за відсутності об'єктивного й розумного виправдання.

Таким чином, невідача довідки про реабілітацію не може розцінюватися виключно як технічна або адміністративна вада правозастосування. У світлі стандартів Конвенції вона набуває ознак системного порушення, яке одночасно зачіпає право власності та принцип рівності у користуванні правами, що створює підстави для міжнародно-правової відповідальності держави.

Висновки. Проведене дослідження свідчить, що у 1990-х роках реабілітація жертв політичних репресій в Україні у значній кількості випадків залишалася процедурно незавершеною через системну практику невідачі та ненаправлення довідок про реабілітацію. За наявності у держави достатніх правових, інформаційних та організаційних можливостей для встановлення реабілітованих осіб така бездіяльність призводила до фактичного позбавлення їх, а також їхніх правонаступників, можливості реалізувати права на компенсацію, соціальні пільги та повернення майна. Вказана практика суперечила цілям Закону України «Про реабілітацію жертв політичних репресій в Україні» та стандартам Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, що створює підстави для судового захисту порушених прав і потенційної міжнародно-правової відповідальності держави.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/962-12/ed19921101> (в редакціях 1992–2018 років).
2. Кримінально-процесуальний кодекс України (Кодекс Української РСР). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1001-05/ed19601228> (в редакціях 1992–2018 років).
3. Закон України «Про Службу безпеки України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12> (в редакціях 1992–2018 років).
4. Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12> (в редакціях 1992–2018 років).
5. Супровідний УСБУ в Тернопільській області № 2392 від 18.09.1992 // Міністерство оборони України. Военная прокуратура ПрикВО. Дело № 15, том 1. Доклады, отчеты и другие документы о работе по делам об особо опасных преступлениях и переписка, не входящая в наблюдательные и надзорные производства. Начато 2 февраля 1993 г. Окончено 31 декабря 1993 г. На 470 листах. Арк. 18-19.
6. Висновок Бербец І.Ф. // Міністерство оборони України. Военная прокуратура ПрикВО. Дело № 15, том 1. Доклады, отчеты и другие документы о работе по делам об особо опасных преступлениях и переписка, не входящая в наблюдательные и надзорные производства. Начато 2 февраля 1993 г. Окончено 31 декабря 1993 г. На 470 листах. Арк. 20-21.
7. Висновок Крупка А.П. // Міністерство оборони України. Военная прокуратура ПрикВО. Дело № 15, том 1. Доклады, отчеты и другие документы о работе по делам об особо опасных преступлениях и переписка, не входящая в наблюдательные и надзорные производства. Начато 2 февраля 1993 г. Окончено 31 декабря 1993 г. На 470 листах. Арк. 26.
8. Висновок Солтиса І.І. // Міністерство оборони України. Военная прокуратура ПрикВО. Дело № 15, том 1. Доклады, отчеты и другие документы о работе по делам об особо опасных преступлениях и переписка, не входящая в наблюдательные и надзорные производства. Начато 2 февраля 1993 г. Окончено 31 декабря 1993 г. На 470 листах. Арк. 70.
9. Висновок Свиржевського Н.Б. // Міністерство оборони України. Военная прокуратура ПрикВО. Дело № 15, том 1. Доклады, отчеты и другие документы о работе по делам об особо опасных преступлениях и переписка, не входящая в наблюдательные и надзорные производства. Начато 2 февраля 1993 г. Окончено 31 декабря 1993 г. На 470 листах. Арк. 71.
10. Висновок Скворцов В.Г. // Міністерство оборони України. Военная прокуратура ПрикВО. Дело № 15, том 1. Доклады, отчеты и другие документы о работе по делам об особо опасных преступлениях и переписка, не входящая в наблюдательные и надзорные производства. Начато 2 февраля 1993 г. Окончено 31 декабря 1993 г. На 470 листах. Арк. 61.
11. Висновок Скворцов В.Г. // Міністерство оборони України. Военная прокуратура ПрикВО. Дело № 15, том 1. Доклады, отчеты и другие документы о работе по делам об особо опасных преступлениях и переписка, не входящая в наблюдательные и надзорные производства. Начато 2 февраля 1993 г. Окончено 31 декабря 1993 г. На 470 листах. Арк. 61.
12. Статистичні звіти за 12 місяців форма №16 // Міністерство оборони СРСР. Военная прокуратура ПрикВО. Дело № 9, Сводные статистические отчёты военной прокуратуры ПрикВО. Начато 4 февраля 1991 г. Окончено 4 января 1992 г. На 97 листах. Арк. 92.
13. Звіти про роботу прокурора форма №П-1 // Міністерство оборони України. Военная прокуратура ПрикВО. Дело № 9, Сводные статистические отчёты военной прокуратуры ПрикВО. Начато 31 января 1992 г. Окончено 14 января 1993 г. На 68 листах. Арк. 65-66.
14. Додаток до звіту про роботу прокурора за 2 півріччя форма П // Міністерство оборони України. Военная прокуратура ПрикВО. Дело № 9, Сводные статистические отчёты военной прокуратуры ПрикВО. Начато 1 февраля 1993 г. Окончено 20 января 1994 г. На 55 листах. Арк. 54.
15. Звіт про роботу прокурора Західного регіону // Прокуратура України. Військова прокуратура Західного регіону. Справа № 9, Зведені статистичні звіти військового

прокурора Західного регіону. Початок 3 лютого 1994 року. Закінчена 11 січня 1995 року. На 112 арк. Арк. 111.

16. Звіт про роботу прокурора Західного регіону // Прокуратура України. Військова прокуратура Західного регіону. Справа № 52, Зведені статистичні звіти військового прокурора Західного регіону України. Початок 7 лютого 1995 року. Закінчена 12 січня 1996 року. На _ арк. Арк. 164.

17. Звіт про роботу прокурора Західного регіону // Прокуратура України. Військова прокуратура Західного регіону. Справа № 11, Зведені статистичні звіти військового прокурора Західного регіону України. Початок 6 лютого 1996 року. Закінчена 13 січня 1997 року. На 165 арк. Арк. 164.

18. Звіт про роботу прокурора Західного регіону // Прокуратура України. Військова прокуратура Західного регіону. Справа № 11, Зведені статистичні звіти військового прокурора Західного регіону України. 1997 року. На __ арк. Арк. 226.

19. Звіт про роботу прокурора Західного регіону // Прокуратура України. Військова прокуратура Західного регіону. Справа № 11, Зведені статистичні звіти військового прокурора Західного регіону України. 1998 року. На __ арк. Арк. 224.

20. Звіт про роботу прокурора Західного регіону // Прокуратура України. Військова прокуратура Західного регіону. Справа № 14, том 2, Зведені статистичні звіти військового прокурора Західного регіону України. 1999 року. На __ арк. Арк. 164.

21. Звіт про роботу прокурора Західного регіону // Прокуратура України. Військова прокуратура Західного регіону. Справа № 18, том 2, Зведені статистичні звіти військового прокурора Західного регіону України. 2000 року. На __ арк. Арк. 76.

22. Prodan v. Moldova: рішення Європейського суду з прав людини від 18.05.2004, заява № 49806/99 URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-61757> (дата звернення: 30.08.2025)

23. Kirilova and Others v. Bulgaria : рішення Європейського суду з прав людини від 09.06.2005, заяви №№ 42908/98, 44038/98, 44816/98, 7319/02 URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-69311> (дата звернення: 30.08.2025)

24. Lazarov v. Bulgaria : рішення Європейського суду з прав людини від 22.05.2008, заява № 21352/02 URL: <https://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-86439> (дата звернення: 30.08.2025)

25. Raykova v. Bulgaria : рішення Європейського суду з прав людини від 13.10.2016, заява № 5442/11 URL: <https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-167785> (дата звернення: 30.08.2025)

26. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (Рим, 4 листопада 1950 року), ратифікована Законом України від 17.07.1997 № 475/97-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004 (зокрема, ст. 6) (дата звернення: 30.08.2025).

27. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (дата звернення: 30.08.2025).

Дата першого надходження рукопису до видання: 23.07.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 23.08.2025

Дата публікації: 26.09.2025

